

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„EDINOST“ izhaja 2 krat na teden vsako sredo, o poludne. Cena za vse leto je 3 gld., za polu leta 2 gld., za četrt leta 1 gld. Posamezne številke se dobivajo pri opraviščanju in v trafikah v Trstu po 5 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opraviščanje, via Torrente, „Neva tiskarna“.

Vai dopisi se pošiljajo Uredništvu „via Torrente“ „Nuova Tipografia“; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Volilem koperskega in voloskega okrajal

V današnji seji odbora političnega društva *Edinost* sklenilo se je enoglasno, da Vam društvo, katero vestno in previdno skrbi za duševne in gmotne interese slovenskega ljudstva na Primorskem, priporoča te le kandidate za bodoče dopolnitve volitve v deželni zbor Istrski:

Za okraj koperski vel. č. gospod **VEKOSLAV SPINČIĆ**, ces. kr. šolski inšpektor v Kopru, gospod **ANTON KRIŽANAC**, veliki posestnik in trgovec v Žavljah.

Za okraj Voloski gospod **SLAVOJ JENKO**, posestnik in trgovec v Podgradu.

Čast našega naroda terja, da izvolite v Koperskem okraju upravne, katere je večina istrskega zbora lanske leto tako svojevoljno izobčila iz deželnega zbora, in to le zaradi tega, da zabrani krepki glas poslanec zatiranih Slovanov Istre v zboru, v katerem nočejo priznati, da živé v Istri tudi Slovani. Pokazati je treba baš zdaj, da se istrski Slovan zaveda svojih svetih pravic, zajamčenih mu po samem *presvitlem cesarju in po ustavi*.

Tudi v voloskem okraju bi Vam bil podpisani odbor svetoval zopet prejšnjega kandidata, velečestitega gospoda *Andrija Sterka*, da se ni ta gospod iz važnih vzrokov odpovedal tej časti.

Namesto njega pa Vam priporoča odbor znanega, požrtovalnega in za vsak slučaj odločnega rodoljuba, gospod *Jenko*, ki uže več let zdatno podpira težnje našega društva v Istri

in v katerega rokah bodo koristi naroda gotovo dobro hranjene.

Volilci! ne dajte do sebe zapečljicem, ki so kupljeni od nasprotnikov našega naroda, ampak volite vsi enoglasno nasvetovane Vam kandidate. — S tem si boste čast storili pred vsem omikanim svetom in vsi Vaši bratje Slovani, posebno pa Avstrijski Vas bodo s ponosom imenovali svoje brate, boritelje za sveto stvar na skrajnej meji!

Odbor pol. društva *Edinost*.

Temeljni pojmovi prave državne politike.

X.

V dosedanjih člankih smo razpravljali vse le mogoče moralne in materialne sile, katere delujejo na dobro ali slabo uravnajo države in razpravljali smo tudi razne načine državne osnove; ozirali smo se na duh časa, na javno menenje, na narodnostno načelo, pokazali smo napake absolutizma, republike in katere forma države je človeškim razmeram najpristojnejša, pokazali smo tudi, kako nekateri narodi propadajo, drugi pa se vzdigujejo; vse to pa smo pisali z namenom, da primerjamo, kako naša draga Avstrija odgovarja tem raznim zahtevam. — Avstrija je poliglota ali mnogojezična država v pravem pomenu te besede; država, katere je postala polagoma tolika popolnoma mirnim potem le po pogodbah, dednem pravu in vsled drugih slučajnih prikazni.

Ako se oziramo na zgodovinske odnose in ideje našega veka, posebno na narodnostno načelo, skoraj bi morali sklepati, da je naša veličanska država v svojem temelju

pretresena. Ali temu ni tako, ker upravitelj po najnovejšem napredku more Avstrija postati še mogočnejša trdnjava proti vzhodu, nego je bila dozdaj, ako napreduje na novem temelju narodne enakopravnosti, kakor je to oznanilo, a še dolgo ne izpeljalo sedanje ministerstvo. Da se pa to popolnoma izvrši, ni treba, da bi se kar popoluoma preziralo zgodovinsko pravo, ker vsaka silna in prenapla prekucba obstoječih razmer postane lahko nevarna, kar smo dokazali v posebnem delu te razprave.

Historična prava bi se morala polagoma zjednačiti in po kompromisih prevrediti, da se reši politični problem, kako bi se vsi narodi v Avstriji živeli postavili na eno in isto stopinjo prava ter da bi bili vsi enako deležni kulturnega in političnega napredka. Avstrija bi se morala polagoma uravnati kakor popolnoma federalistična država z močnim, le enem središčem, v tako osnovano Avstrijo se dajo spojiti historična in narodnostna prava avstrijskih narodov. Ideje Fischhofove in Hohenwartove o osnovi 4 ali 5 večjih grup in o vpetanju občne narodnostne postave, po kateri ne bi smela v strogo narodnih rečeh nikder pritiskati večina na manjšino in bi se v takih zadevah moralo glasovati le po narodnih kurijah, so sad temeljitih študij avstrijskih razmer in bodo morale sčasoma prodreti tudi v odločilnih krogih.

Ali v ta namen je treba, da se federalistična stranka avstrijskega parlamenta še bolj utrdi in še močnejša postane, kar se pa še le potem do dobrega zgodi, ako se spremeni volilni red za državni zbor v zmislu prave svobode in pravice in ako se stalno utrdi tudi prijateljstvo mej raznimi frakcijami federalistične stranke

sploh. — Ker pa je federalizem svobodni najbolj primerna oblika države, ker se za federalizem potezajo vsi največji svobodnjaki celo takih držav, katere obstojé le iz enega naroda, tako smemo z vso pravico upati, da se duh časa v kratkem tako popolni, da bode terjal federalistično osnovo držav, po kateri je v vsakej državi več središč kulturnega in materialnega razvoja in pade ono nakupičenje vsega dobrega in lepega le na eno središče, kar je svobodi in kulturi celó nepristno in nevarno.

Da se težnje po federalizmu v Avstriji vsak dan bolj javijo in da napredujejo, to se vidi najbolje na Hrvaškem in v Galiciji, to se vidi tudi iz tega, da se je začelo uže prav ozbiljno razpravljati celo v najmerodajnejših krogih prasanje, ako ne bi bilo mogoče uvesti trializma. Vidi se iz vsega, da je sedanja sistema le nekam prelazna sistema, vsaj ni ne federalistična, ne centralistična; ona temveč le polagoma odpravlja centralizem po poti kompromisov. Ali nemogoč je postal centralizem, in napredek v uravnavi naše države na začetem potu ne more pomeniti drugakega, nego federalizem. Utrck, zakaj mora Avstrija postati popolnoma federalistična država, je tudi ta, ker njej mora biti posebno ležeče na tem, da si pribori prvo veljavo na Balkanskem polotoku, kar pa ne bi mogla, ako ne bi imela nekega središča v lastni državi, iz katerega lahko dela v tem zmislu na podlagi narodnostnega načela. Ali v tem bomo še govorili natančneje.

Turškemu mogotstvu v Evropi je za vedno odklenkalo; mesto mršave turške države nastale so razne druge majhne, po večini slovanske države, in kar ima še Turčija v Evropi

kojo sem storil, zdelo se mi je, da je za dom in za te. Vedno so mi donele v ušesih tvoje zadnje besede:

Ne zabi, da je v tej ubožni vasi tvoj dom in tvoje vse.

In ti, Milka, si se me mnogokrat spominjala?

— Vsak dan sem teško čakala naših listov, da zvem kaj novega o naši vojki. In ko sem pročitala, koliko je mrtvih tu, koliko tam, točila sem vselej britke solze, bala sem se, da si tudi ti meji njimi.

— In kako meni, je li bilo prav, da sem šel v Bosno?

— Sedaj tega ne morem razsoditi, ali takrat sem menila, da te spremljam k pogrebu.

— Ali, da nisem šel v boj i ne bi bil tam odlikovan, ne vem, da bi ti bila zdaj moja.

Ona ga milo pogleda.

— Ko sem prišel domov, vporabil sem najugodnejšo priliko, da sem očeta poprosil, naj mi dovoli, da se zaročiva. O drugej priliki bi to ne bilo mogoče. Dobro poznam očeta. Radi tega sem tudi vesel šel v boj, kajti mislim sem si: boljše smrt, nego nesrečno življenje. Jaz nikdar ne bi bil tvoj, ti nikdar moja. Jaz bi bil nesrečen, ti nesrečna!

— Tedaj bi ti bil raje umrl, nego da me vidiš nesrečno?

— Namesti odgovora jo poljubi na čelo.

Blažena zakonska ljubezen!

Ivo Trošt.

PODLISTEK.

Slovó.

(Konec.)

II.

Presrečna je, nad vse ga ljubi,
Le njemu vas se posveti;
Minola za njo je veselost —
Saj svet v naročju jej leži!

Lujza. Pejakova.

Pomladansko solnce v jutranji krašoti razliva svoje žarke po malih dolincah. Po grmovji pojo vesele ptice, škrjanček se žvrgole dviguje v sinje nebo in zopet spušča na zemljo. Kos poje po grmovji ter nanaša gnezdo se svojo družico. — V bližnji vasi se danes ne loti nobeden dela, kakor da je praznik ali nedelja, in vendar ni. Iz vasi se glasi fantovsko petje:

Ljubica ljubeznjiva,
Saj ti nisi kriva,
Da jaz moram bit' soldat,
Da jaz moram bit' soldat!

Mladenci gredo k navačenju. Po vrtu bogate vaške hiše se spreha mlada žena. Nekako čudno se jej mora dozdevati veselo petje. Zdajci se obrne na nasprotno stran ter zakliče:

— Živko!

In pride mož po postranskej stezi do nje ter jo popraša, kaj želi:

— Ali se še spominjaš onih žalostnih trenutkov, ko si odhajal v daljno Bosno v boj, ko so fantje prav tako prepevali kakor danes, le to je razloček da pojo danes drugo kitico narodne pesni in pa, da se jaz danes ne bojim, da mi ti oideš; zdaj sva srečna. Ni res, Živko? — On jej pogladi kostanjeve lasé na čelu ter pravi:

— Da, tistikrat so bili žalostni časi, ko sem moral zapustiti dom, očeta in tebe, draga moja.

A sedaj, sedaj sva srečna.

— Pokliči malega Zorka, če je uže vstal, da se tudi on z nama veseli danes, ko je upravljen pet let, odkar sem ošel. Služkinja pripelje brhkega sinka, kateri je veselo skakljal in trgal cvetice.

Živko je bil pri vojaki hraber lovec. Šli so bili v Dalmacijo in potem čez mejo v Bosno, kder se je jako hrabro držal v bitkah z uporniki pri Jajci in Klobuku. Radi tega ga je poveljnik sam pohvalil ter mu pri odhodu poklonil velik turški nož se srebrnim ročnikom. Veliko so trpeli lovci v Bosni in z njimi tudi Živko. Nekaj časa jih je trla žeja in vročina, potem jih nadlegovalo vedno deževje. Ali vsega tega je Živko pozabil, ko se je vrnil v svojo rojstveno vas. Ker nekoliko časa tudi pošte niso bile varne v Bosni, ni mogel Živko vsak čas pisati očetu, kako se mu godi. In Milka? Ona se je strašila vsake vesti iz Bosne. Vedno se je bala, ko je čitala v časopisih, koliko jih je palo ta in ta dan, da bi tudi nje Živko ne bil med onimi. Ali to se ni zgodilo. On je

prišel zdrav in vesel domov ter več dni zaporedoma pripovedoval očetu, koji je bil nekaj vojak, kako se mu je godilo v Bosni. Slednjič je razodel ganenemu očetu svojo najgorkjšo željo, da bi se rad poročil z Milko štarešinino, ki je pridna deklica najpremožnejše hiše v vasi.

Stari se je nekoliko časa obotavljal, ker mu ni bilo po volji, da bi uže dal gospodarstvo iz rok. Ali konečno se vendar premislil. Mnogo skrbi mu je delalo gospodarstvo; imel je namreč gostilno in prodajalnico, pa še mnogo zemljišča. Treba dokaj večje roke, koja bi vse to vodila. Ali postarani oče je dobro poznal lastnosti svojega sina, vedel je, da mu bode vreden, vreden nastopnik. K malu potem so bili pri starešini snubači. Starešina je bil te ponudbe jako vesel, le njegova žena, mati Matilda, upirala se je iz početka, trdeča, da je Milka še premlada za možitev. Ali tudi ta se je potolažila.

Nekoliko dni pozneje je bila zaroka in mesec dni potem poroka. Iz starešine hiše je šla nevesta pred oltar. Od tistega časa je vezala zakonska vez te dve blagi duši. Bog je blagoslovil nju zakon, dobila sta uže drugo leto zdravega sina. Danes so ga poklicali zgodaj iz postelje, vendar se veselil v vrtu, da si je igranje pozabil v hiši, ker mel si je še zaspane oči. Mati ga poljubi v rdeče lice ter reče svojemu soprogu:

— Ali si mnogokrat mislil na me, ko si bil v boji?

— Kako ne bi bil? Vsako stopinjo,

s Carigradom vred, tudi to se kmalo osvobodi turškega jarma, ker, kakor smo uže omenili, Turška država nema več nobenega poklica v Evropi, ona je skoz in skoz mršavo poslopje, kateremu je uže sojen propad. Slovani na balkanskem poluotoku pa so dokazali po 500letnej sužnosti tako žilavost, tako mladeniško moč, da se more z gotovostjo sklepati, da si oni osnujejo zdrave in napredujoče države, katere postanejo tako merodajni činitelj, da bodo morale vse evropske države, v prvej vrsti pa Avstrija z njimi računati.

Žalibože pa je pri nas v Avstriji neka stranka temu naravnemu razvoju na Jutrovem čisto nasprotna; ona bi se rada oklenola uže na pol mrtvega telesa, ona bi hotela delati čuda, na katera sama ne veruje; a vse le iz sovraštva do Slovanov. Ta stranka je tudi nasprotna temu, da se Avstrija aktivno meša v balkanske zadeve, in vendar je Avstrije najnaravnejši poklic in edina podlaga nje bodoče mogočnosti in sreče, da si pridobi upliv in veljavo na Balkanu; ona nema na nobeno drugo stran kulturne misij, nego na jutrovo; nje obrtnija in trgovina more le potem cveteti, ako se vdomači in prevlada na balkanskih trgoviščih, katera bodo toliko več konsumirala, kolikor bolj se bode tam širila kultura. Da je vse to naravno ter da se ne da ovreči, najlepši je dokaz okupacija Bosne in Hercegovine leta 1878, ki se je zgodila baš tistikrat, ko so bili v Avstriji še na krmilu Velikonemci, kateri tega gotovo niso želeli; ali okolnosti so prisilile merodajne kroge do tega koraka tudi proti volji večine parlamenta, in kakor hitro je storjen prvi korak, napačno bi bilo, ako ne bi mu sledili tudi drugi.

(Dalje prih.)

Triester Tagblatt o judih.

Pod naslovom »die Flitterwochen sind zu Ende« je zadnji sredo priobčil »Triester Tagblatt« zelo zanimiv članek, katerega namen je očito, da politično spreobrne jude; najprej članek, naslanjajoč se na zadnje dunajske volitve, poudarja razpor med levico, h kateri spadajo judi, potem jim živo stavi pred oči, kako so levicari njihovi največji sovražniki, kako uspešno dela levicari Schönerer propagando za antisemitizem, kako se pod njegovo zastavo zbira moč, ki jude pokopije. Spominja jih Plenerjevega pisma, v katerem daje judom dobrohotni, pa brezpogojni svet, naj se vsi pokristijanijo, omenja tudi, kako je Taaffeju očital poslanec Russ, da ima toliko judov v državni službi in potem nadaljuje: »Ko so groze pariške komune svet strašile, izrekel je Bismarck, da je v nagibih, ki so provzročili krvavo svado, zrnice resnice. In res je, zgodovina ne pozna nobenega gibanja, ki je zbudilo silovite strasti, pri katerem ni bilo najti iskrene pravice in resnice v sovraštvu, katero je mogočico v nepromišljeno besnost tiralo. Slabo se služeje tistim, ki so cilj tega sovraštva, ako se jim zakriva, koliko so sami krivi svojega trpenja. Antisemitizem je postal močen politični faktor. Sovraštvo do judov se zajeda med ljudstvo vedno širše kroge. Naravno je, da ga je v svoj program sprejela nemško-liberalna stranka, zmerni nje odcepki ga skrivajo, radikalni odcepki pa javno razobešajo. Stranka, katere program je postavljen na narodni napuh in sovraštvo narodnosti, ne more izbrisati iz programa te točke. Judi so tako malo Teutovi sinovi, kakor Čehi, in kdor te sovraži, mora one zaničevati, in če se tem odreka pravica na enakopravnost, ne more se onim pripoznati. Ali da je ta posebna programova točka očitno toliko pristašev mogla dobiti med ljudstvom, to mora imeti druge vzroke. Saj so tisti sloji ljudstva, katere polni danes sovraštvo do judov, pred četrtsotletjem bili še polni ljubezni do njih.

S tem četrtsotletjem se bo judovska zgodovina ponašala, kakor s kratko slavno dobo Davida in Salomona. Kakor ta, tako bo tudi to četrtsotletje poznim rodovom studenec ponosnih spominov in grenkih očitanih.

Trije poglavitni grehi so izvir vse nesreče judovskega ljudstva, katera je ta

rod skoz tisočletja obiskala: netrpnost (intoleranca), narodni napuh in mrzenje proti uklonitvi pod državno oblast. Ta zadnji greh je njih državo, dokler so jo imeli, dostikrat pripravil v veliko nevarnost, dostikrat jo je razrušil in naposled uničil.

Zdelo se je, da iz teh političnih bojev, katerim nobena črta državljanske modrosti ali domoljubnega idealizma ne daje spravljivega pečata, ideje rimsko gospostvo ta narod. Politiška previdnost in verska potrpnost Rimljanov se ni dotaknola prave in prvotne narodne ustave tega ljudstva, teokracije. Morebiti v nobenem času ni bila ta od Mozesa ljudstvu dana ustava tako poštovana in v tolike veljavi, kakor v tistem času, ko je bila Judeja pod rimsko oblastjo. Ali spoštovanje narodnosti od Rimljanov in njih verska potrpnost nista mogla udušiti narodnega napuha, verske nestrpnosti in sovraštva do vsakotere državne oblasti v sredi tega ljudstva. To sovraštvo, ta nestrpnost, ta upornost je rodila brezumno vstajo, ki se je končala z razrušenjem Jeruzalema in razkropljenjem ljudstva.

Po dveh tisoč letih polnih trpenja, po dveh tisoč letih proganjanja in brezpravnosti, povrnila se je še enkrat doba, enaka onej, katero je označevalo rimsko gospostvo v Judeji. S človečanskim in svobodoljubnim duhom stoletja napolnjeni krščanski svet je spoznal krivico, katero je delal nesrečnemu ljudstvu. Kristijani so sprejeli to ljudstvo v svojo sredo kakor enakopravno, ljudomilo so zadržili v srcu mrzkost, katero vzbujala različnost vere; ogladili so nasprotja, katera dela različna narodnost, in politična enakopravnost, katero so dali razkropljenemu ljudstvu, ponujala mu je bogato povračilo za zgubljeno politično samostojnost.

Poklicano k vdeležbi v državnem življenju narodov, stopilo je to ljudstvo zopet na politični oder s prav tistimi poglavitnimi grehi, kateri so ga pred dvetisočletjem prisilili, s tega odra stopiti. Krščanska družba se je odpovedala sovraštvu do judov, ali ne more se trditi, da so se judje odpovedali sovraštvu do kristijanov. Mej tem, ko so se krščanske države in ljudstva, tudi v poprejšnjih dobah, vzdrževale vsacega vtikanja v judovske verske zadeve, in celo krvavega, iz starodavnega časa čedenja boginje Astarde, izvirajočega obreda obrezovanja niso prepovedale, niso mogli opustiti judi, da ne bi bili s pismom in besedo krščanske vere obrekovali in zasramovali. Brez strahu so zahtevali, naj se duhovščini vzemó posestva, naj se odpravi celibat. Kristijani so si morali srečo voščiti, da je politična slabost ljudstva, katero so oni prej sabo trpeli, obvarovala njihovo vero nestrpljivega proganjanja.

Ta nestrpnost, s katero so povračali od kristijanov jim skazovano potrpnost, ohladila je nove razmere.

V političnem življenju, katerega so se judi vdeleževali, obvladali so jih popolnoma stari nagibi. Sovraštvo zoper vsako državno oblast jih je gnalo v vrste opozicije, naj je ta izvirala od koder koli, ter jih preobračalo v najlutejše sovražnike vsake vlade, naj je bila ta kakršna koli. Narodni napuh jih je tiral med strankarje vsake politike, ki je zatirala narodnosti in narode. V naši državi smo jih gledali na Ogerskem kakor pajdaše madjarskega, zoper Slované in Nemce, v Avstriji zoper Slované naperjenega vladohlepa, in v Trstu so italijanski, največji sovražniki Nemcev in Slovanov.

Oni niso pomislili, da sovraštvo narodov in duh proganjalstva, kateremu so kadili, ne obstaneta pred njihovim pragom. Sovraštvo narodov in duh proganjalstva, katerima služijo, obrnola sta se proti njim, in Madjare in Nemce navdušuje enak antisemitizem, p oti kateremu morejo jude braniti le vlade, katerih nasprotniki so.

Tako so dospeli judje do tega, da med vsimi narodi nobenega prijatelja več nemajo. Zadušili so dobrohotnost, katera se jim je dajala, zamorili so sočutje, katero se jim je naklanjalo — konec je medenih tednov, medenih tednov potrpnosti z judi!

Tako govori »Triester Tagblatt« o judih; njegova, morebiti iz merodajnih krogov dčšla obsodba nikakor ni pretkana, in lahko bi še marsikaj bli dostavil, a menda je šlo le za to, da se judje oplašijo, začno premišljevat in pristopati na vladino stran. Bodi pa temu kakor hoče, vsa podoba je, da se nad judi zbirajo hudourni oblaki, in sami so tega krivi. Veliko se grešili ti nepoboljšljivi grešniki, greh pa kazni ne odide. Njihova brezobzirna, vsemu svetu znana lakomnost, klečeplastvo pred zlatim teletom, brezvestno zajedanje v vsako tujo lastnino jim je zaprlo krščanska srca. S prerahlo svojo vestjo, slabim, nepristnim, ponarejenim blagom so vsekali hudo rano trgovini in obrtniji, strupenim žganjem sušili zdravi mozeg goljufanega ljudstva; niso orali in sejali, pa vendar žanjejo, niso se trudili v potu obraza za vsakcanje potrebe, za teško delo niso njih roke, z lahkim delom in prirojeno prekanjenostjo so si na kupe grabili denar, ki je bil vedno njih bog. Pred vojaštvom so vedno trepetali ter se mu na vso moč od-

tezali, ker nima jo ni junaškega srca ni domoljubja in v žepe vojaških sukenj ne teče zlato; v nižjih državnih službah jih ne nahajamo, ker te so pretežavne in premršave, pač pa jih nahajamo pri bogatih — poštenih ali nepoštenih — denarnih zavodih in dobičkonosnih podjetjih, kder skoraj povsod sede na prvih sedežih. Vse to pa spodbuja in uničuje ljudsko blagostanje, prevarča natorni zakon ter zavira naravni moralni razvoj človeške družbe, zatoraj ni čudo, da se antisemitizem tako širi.

Mi nismo sovražniki židom iz načela; poštenega žida, kder ga nahajamo, radi spoštujemo, saj je tudi jud naš bližnji in nesrečni žid se nam prav tako smili, kakor nesrečni kristijan; toda zgoraj menjene lastnosti, katere s ežalibože največ nahajajo pri židih, studijo se nam, naj se pa potem nahajajo pri židih, ali spridenim kristijanah.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesarjeviča Rudolfa je dunajsko vseučilišče imenovalo za častnega doktorja vsled zaslug za učenosti in je cesar to imenovanje potrdil. V četrtek je bil cesarjeviču na vseučilišču slovesno izročen doktorski diplom, na katerem je podpisan tudi dr. Miklosič.

K vajam vojne mornarice pride tudi cesar in cesarjevič Rudolf; cesar se bo le malo časa mudil, cesarjevič pa ostane dalj časa pri vajah, katere bo vodil viceadmiral Sterneck.

Vojna ladija »Albatros« je 28. t. m. srečno dospela pred Hongkong; na ladiji je vse zdravo.

V seji gospodske zbornice v dan 27. t. m. so bile sprejete predloge zastran vredbe ribarjenja v jezeru Garda, zastran zgradbe železnice iz Mostara v Metković in izjemni zakon za kotarsko okrožje. Predloga zastran odškodovanja po nedolžnem obsojenih se je odložila. Grof Taaffe je odgovoril na Falkenhaynovu interpelacijo, da vlada želi vredbo prašanja o preskrbovanju vdov in sirot v vojni padlih vojakov po potu zakona. Ta vredba pa ne spada v vladino področje in bo vlada na to zadevo svojo pozornost obračala. — V seji 28. t. m. so se izvršile volitve v delegacije, potem pa se je zborovanje zaključilo.

Štajarski deželni zbor se bliža svojemu koncu, kakor poroča »Oesterr. Corresp.« Nove volitve bodo pa še le meseca avgusta in pri teh bodo prvokrat volili tudi petakariji. To dela veliko skrb nemškimi liberalcem, ker vidijo, da so se malim obrtnikom začele odpirati oči, da spregledujejo, da je ves lib ralizem teh mož prava pravcata sleparija in da vsa liberalska modrost ubožnejim stanovom ne pribori ni koščka kruha, pač pa ga jim od ust trga, kder le more. Nekoliko liberalcev utegne uže zdaj pri volitvah propasti in ni dvombe, da k malu učakajo velik poraz po vsej deželi.

Graški mestni očetje so se nesmrtno proslavili; sklenoli so namreč, da se oni in tudi mestni župan ne vdeležé procesije sv. rešnjega Telesa. Oh, zdaj bo pa Gradec imeniten, i njegovi zastopniki slavljani, kakor nekdanji — Abderiti!

Bolgarski knez je prišel 29. t. m. iz Nemčije na Dunaj ter najprej obiskal ministra zunanjih zadev Kalnoky-ja. Knez se po kratkem odmoru vrne v Sofijo.

Vnanje dežele.

Rusija je pridobila novo ozemlje na zgornjej Amu-Darji. Podvrgli so se jej namreč Sarik rodovi in o tej zadevi poslali knezu Dondukovemu v Merv poslance. V teh krajih so velike planjave in jako mastnopašniki. Ti rodovi so nekdanj stanovali na Sir-Darji; ko si je pa leta 1581 podvrgel to deželo bokharski kan Čifer, izselili so se in zasedli planjave na zgornjej Amu-Darji.

Iz Rima poroča »Moniteur de Rome«, da papež francoskih kardinalov ne bode imenoval, dokler se pristojbine škofom zopet ne nakažejo. — Vatikan je priporočil za nastopnike kardinala Ledochovskega škofe: Cybikowski, Lihowski in Radziwil, ali pruska vlada je to priporočilo odbila.

V Berlinu 9. junija z veliko slovesnostjo položé temeljni kamen novemu po-

slopji za državni zbor. Cesar je ukazal, da morajo biti pri tej slovesnosti zastopani vsi državni organi, in on sam bo pričujoč, obdan od najvišjih vojaških in civilnih dostojanstvenikov.

Francoska poslanska zbornica je 27. t. m. sprejela prva dva člena vojaškega zakona, po katerih je vsak Francoz od 20 do 40 leta vojaštvu podvržen in je vojaška služba za vse obligatorična in enaka. Vse predloge glede olajšav so bile zavrnjene.

Francoska vlada hoče stoletnico leta 1789 sijajno praznovati in v Parizu prirediti svetovno razstavo.

Turška vlada, kakor poročajo angleški časniki, udala se je zahtevanju angleške vlade in pošlje 15000 vojakov v Sudan.

Na otoku Kreti so zopet hudi prepiri med strankami in vse kaže na bližnje politične viharje.

Konferencija o egiptovskih denarstvenih zadevah se prične 23. junija v Londonu.

Iz Sudana so poročila zopet poprejšnjim nasprotna. Iz Suakima je 27. t. m. prišlo brzozjavno poročilo, po katerem vpliv Osman Digma na glavarje posameznih rodov ugaša; krivi prorok pa ne more zapustiti Kordofana, ker se je mej rodovi unelo sovraštvo; Berber in Kartum nista zaprla, ali mnogo sovražnih rodov stoji okoli Kartuma.

Iz Dongole je 28. t. m. brzozjavno poročil tamošnji governor, da je upornike popolnoma potolkel in okraje, v katerih je bila vstaja, pomiril. Uporniki se izrekli, da se hočejo podvreči in še višje davke plačevati, nego so jih plačevali doslej. Brzozjavna poročila majorja Kitchenerja iz Kordoskega potrjujejo to vest.

V francoskej parlamentnej komisiji je vlada naznanila, da rod Hovas na otoku Madagaskar kljubuje in zato je vlada ukazala, da se z silo vpokori; da bo to podjetje ugodno, o tem ni dvomiti.

V deželi Zulu so Boersi 21. maja za kralja kronali Cetovajevega sina.

DOPISI.

Iz Gorice, 29. maja. Goriški Slovani smo doživeli zopet lep naroden dan. Povod temu veselemu dnevu je dal visoko čestiti gospod biskup Strossmayer, južno slovanška dika, ki se zdaj mudi v Gorici vračajoč se iz Rima. Opoldne tega dne so se poklonile visokemu gostu deputacije, najprej iz čitalniškega odbora, katera mu je poklonila vabilo k veselici, ki je bila ta večer prirejena na čast svojemu častnemu udu. Potem se mu je poklonila deputacija bralnega in podpornega društva. Obe deputaciji ste bili presrečno sprejeti.

Precej popoldne si videl dohajati z dežele v mesto narodne goste, da poveličajo to veselico, in vidijo južno-slovanško diko, biskupa Strossmayerja. In res, ob 8. uri zvečer je bila dvorana čitalnice z raznostnim ljudstvom prenapolnjena. Najbolj zastopano je bilo učitelstvo z dežele, ki je imelo prav takrat v bližnjem Solkanu učiteljsko konferenco. Da je bila zastopana tudi čestita duhovščina, na čelu jej slovenski kanoniki, to si moraš dragi bralec že napred misliti, ker želela je počestiti besedo, pri kateri sta bila navzoča njih in naša največja čestita gosta. Sploh zastopani so bili vsi stanovi, katerega koli si moreš misliti, da celo poveljnik tukajšne posadke, ki je nečak č. g. biskupa Strossmayerja.

Precej po 8. uri pridrdra kočija našega vrhovnega škofa, v kateri se pripeljata visoko čestita gosta milostiva gospoda biskup Strossmayer in vrhovni škof goriški Alojzij dr. Zorn.

Odob naše čitalnice veselo pričakuje, ter spremi čestita gosta v dvorano, kder se je vršila veselica, od občinstva sta bila z gromovitimi živijo klici sprejeta. Nato postane tihota, mej kojo se raz odra razgrne zagrljalo, in slušaj! Mešani pevski zbor zapoje »Koračnico«, slavnemu biskupu Strossmayerju na čast. Ta pesen se je pela tako dobro, da se je morala na željo občinstva ponavljati. »Kitico južno-slovanških narodnih pesmi«, pelo je 6 gospodičin tako precizno, da so morale gospodičine Kitico ponavljati. »Sinfonija« na glasovir, katero je uglašil Haydn, igrali ste na glasovir gospa Lucija Podgornik in gospodičina Ambroszy z veliko pohvalo. »Jadransko morje« pel je moški zbor, kakih 50 domačih in z dežele najboljših pevcev tako dobro, da se je moralo na zahtevanje slav. občinstva ponavljati. — Največ kratkocasa pa je vzbudila igra »Srce je odkrila«. Res da se je ta igra uže

v Gorici predstavljala, in da so jo tudi iste moči izvrševale, pa zastonj, čast, komur čast gre. Da pa ne bodem vsacega diletantu posebe hvalil, moram odkritosrečno reči, da smemo goriški Slovenci ponosni biti s takimi diletanti, da smemo vsacega najbolj odličnega gosta vabiti k besedam, pri katerih oni nastopajo. Za to točko je bil končan spored te častne besede. pri kateri sta bila naša visoka gosta od začetka do konca navzoča, in bralo se jima je na obrazu, da sta bila zadovoljna, za kar sta se tudi pred odhodom podpredsedniku čitalnice srčno zahvalila. Ko sta velečastita gosta zapustila prenapolnjeno dvorano, zagrmelo jima je trikratno živijo.

Po dokončani besedi je bila prav živahna domača zabava, pri kateri so se vrstile prav živahne napitnice. med katerimi so donale raznovrstne narodne pesmi od najboljših narodnih pevcev. Tako smo goriški Slovenci končali krasen naroden večer z nado, da smo zadovoljili po svoji moči visokočastita gosta, katere naj Bog ohrani še mnogo let sv. cerkvi in našemu narodu v korist.

Rodoljub.

Iz Materijske občine dne 28. maja. (Volitve). — Dandanes se vrste jedne volitve za drugimi v občinski, deželni in državni zbor. Ker prav ti zbori odločujejo srečo raznim krajem in narodom, gorje ljudstvu, ki se za volitve ne meni ter hladnokrvno pušča svojim krajnim, ali narodnim sovražnikom, da vladajo z njimi, kakor sami hočejo. Žal, da se baš tako godi v večini naše dežele, kjer laška majnina oholo vlada nad večino slovansko. Vendar nas veselo upanje navdaja, ko opazujemo, kako dan na dan postaja naš narod tudi v tužnej Istri zavednejši svoje narodnosti; da gleda tudi na to, da bi volil le moze svoje gore. Živeli tedaj vrli volilci v Koperskem okraju, kder so tako odločno zavrnoli laške peteline, ki hočejo na slovenskih dvoriščih po konci držati ohole glave. Naj gredo tja, kamor jih srce vleče! Svoji k svojim.

V naši občini — hvala Bogu! nemamo Lahov, v vsem okraju ne, a žal, da nismo prosti onih, koji Lahom hlapčujejo v škodo in pogubo slovanskemu našemu narodu. Dosti natančno je bilo uže naznanjeno, kako so se trudili, da bi zadobili občinsko krmilo v svoje roke, a propadli so.

Dne 26. maja je izvolil novi obč. zastop iz svoje srede gosp. K. Kastelca občinski glavarjem, ter gg. M. Ribariča, I. Juriševiča, G. Grka in St. Siškoviča obč. svetovalci. Da so ti moči cvet naše občine, tega je prepričan vsak občan, — le »kljukčarjem« niso po godu, ker bi oni najrajši bili na njih mestih. Kdo ne ve zakaj? Na novo jednoglasno potrjenemu obč. glavarju želimo najboljši uspeh pri težavnem poslu, kateri naj izvršuje, kakor do zdaj občini na korist, a slovanskemu narodu v čast. Ves občinski zastop pa naj mu stoji na strani ter ga vestno podpira ter tako zadosti ljudstvu, ki ga je volilo. Živeli!

Dne 27. maja pa so bile prvotne volitve za deželni zbor; nijedan od desetorice izvoljenih zaupnih mož ni navdušen za »poreško kaso«, tako da smo brez skrbi, da od njih ne dobi nobenega glasa znani »agenti«, koji tako gorko zagovarja »Poreški kreditni zavod« in koji bi bil prav tako rad deželni poslanec, kakor občinski glavar. Radi zagovarjanja laškega hipotekarnega zavoda v Poreču od strani njegovega »zaupnega cenitelja« v Materiji, naj zastopuje le to, da »vsak berač svojo marmo hvali«.

Zavoljo kandidatov za deželni zbor ne trpimo pomanjkanja: marsikateri bi bil rad, posebno pa oni, koji uživa »zaupanje« — ne pri našem narodu, — ampak pri Poreškem zavodu, tedaj pri istrskih Lahih in Lahonih, naj si ga oni izvolijo! Kaj več o tem morda po izvolitvi deželnega poslanca, za katerega naj se izvoli mož, kateremu srce gorko bije za zatiranje Slovence; mož, koji je neodvisen, koji bo neustrašljivo razkazoval krivice, ki se Slovonom v Istri godé ter temeljito pobijal zvite nasprotnikove fraze in zvijače, a pomočjo katerih samoočlastno vladajo in gospodarijo v deželi, kder nemajo za to niti naravne ni postavne moči. Bog in sreča junaka!

Domače in razne vesti.

Odlikovanje. Nj. veličanstvo je ces. kr. vladnemu svetniku in referentu v šolskih stvarih v Trstu, g. F. K. Schwarzgu, kot vitezu železne krone III. reda, blagovolilo podeliti viteški stan.

Imenovanje. C. k. višje deželno sodišče za Primorsko je imenovalo pravne praktika, Henrika pl. Bartolomeja za avskultanta v lastnem okrožju.

Imen. Gospod Davorin Sinković, c. k. šolski nadzornik v Trstu in vrli rodoljub, poročil se je denes z gospico Franjo Bučarjevo iz Vrhnike. — Želimo veliko sreče!

Seja mestnega zbora 29. t. m., katerej je predsedoval i. pod. redsednik vitez Dimmer. — Pred vsem naznani pred-

nik, da se je cesar zboru telegrafčno zahvalil za lojalno sočutje, izraženo v zadnji seji o priliki smrti cesarice Marije Ane. Tajnik potem naznani, da se je mestni svetovalec g. Vivante odpovedal svetovalstvo nadzorovanju užitinske uprave, kar je starešinstvo vzelo na znanje.

Na to je predsednik par minut Hermetoval; naznanil je namreč da je slika rajnega Hermeta izpostavljena v dvorani delegacije.

Za naše okoličane jako važna razprava je prišla na vrsto potem. Juridični odsek je poročal o tabularnih razmerah srenjskih zemljišč oalnice in predlagal, naj zbor sklene:

1. Da ni potrebno, ne umestno, da se prepisujejo ona zemljišča, ki so uže vpisana v javnih knjigah na ime posameznih okoliških občin, na ime mestne občine tržaške.

2. Da ni potrebno, ne umestno, da se dež. zboru predlaga nova postava zaradi delitve in boljše uporabe občinskih zemljišč okoliče.

3. Da ni potreba nobene nove postave glede pogozdavanja okoliče, ker obstoji uže v ta namen postava od 27. decembra 1881. Na predlog svetovalca Consolo se te tri točke izpustijo in se sprejmejo tri poslednje točke po Consolovem predlogu nekoliko spremenjene, in sicer tako-le:

4. Iz stališča narodno gospodarskega izreka mestni zbor, da je potrebno, da se razdeli mej občinarje taki okoliški pašniki, ki se dajo obdelati za kmetijske namene in da je voljan uslišati dotične prošnje okoličanov, ako se ti zavežejo, da ne bodo pasli na takih občinskih pašnikih, ki so odmenjeni pogozdavanju.

5. Pripozna se načelno lastnina sedanjim posestnikom takih občinskih zemljišč, katera so si dotičniki svojevolično prisvojili (uzurpirali), posebno ako so jih uže obdelali ali so na njih sezidali hiše, bleve itd., ako take prisvojitve ne segajo v najbistvenejše pravice občine in drugih občinarjev in da ne odstranjujejo popolnoma pašnikov ali gozdov, v katerem slučaju se imajo občinarji obrniti na mestni magistrat.

6. Vpelje se v interesu raznih občin okoliških danj od 50 soldov od vsacega govejega živinčeta, katero se pase na občinskih pašnikih; dotični denar pa se porabi za poljedelske, občno koristne namene dotičnih okoliških občin in pred vsem za nastavljanje zadržnih pastirjev (čednikov). Sklenolo se je potem tudi, da imajo oni posestniki iz Proseka, Opčin in Sv. Križa, ki imajo posestva, katera so bila pod grajščino Devinsko in za katere je plačalo tržaško mesto odveznino leta 1850, to odveznino povrniti mestnej denarnici.

G. Nabergoj je izjavil, da je zadovoljen z vsemi predlogi razun z onim v 6. točki ne, da imajo namreč občinarji voliti pastirja iz bilžnice dotične občine; on protestuje tudi proti izrazu osvojitve (usurpazione), ker vsaka vas ima pravico do občinskega zemljišča in ta pravica ni nobena osvojitve ali usurpacija, pač pa je tržaški municipij uzurpiral okoličanom več zemljišč ter jih porabil v svoje ožje namene. Predsednik kliče zavarad tega Nabergoja k redu.

G. Burgstaller tudi ugovarja Nabergoju in pravi, da je dobro, da bodo postavljeni čedniki, ki bodo boljše nadzorovali živino. — G. Nabergoj odgovori g. Burgstallerju, da ga obžaluje kakor poslanca okoliče, da ne ve toliko, da okoličani imajo od nekdanj pravico, da si postavljajo svoje pastirje, in da ne umeje ironije, katera je v tem, da mestno starešinstvo dovoljuje okoličanom pravico, da si smejo voliti pastirje, mej tem ko jim je vselo starodavno pravico, da si sami volijo svoje župane.

G. Burgstaller odgovarja, da so okoličani zadovoljni s temi sklepi in dokaže, da je za okoličane dobro, ako ne razdele popolnoma mej seboj občinskih zemljišč, ker potem bi nastala nevarnost, da si nekateri posojevalci denara polagoma ne prisvoje vse okoliče.

G. Nabergoj na to terja pojasnila, komu je bilo uzurpiranih onih 2000 oratov zemlje, o katerih govori poročilo mestnega ekonomu.

G. dr. Benko pravi, da v poročilu je izraženo, da so si nekateri okoliščanski posestniki prisvojili zemljišča na škodo dotičnim okoliškim občinam, a ne mesta. S tem pojasnilom se zadovolji g. Nabergoj. — pa predlaga k 6. točki, da se zavže danj 50 soldov za vsako živinčé na paši, a predlog ni obveljal, pač pa so bili sprejeti predlogi, kakor v začetku naznanjeni. V tajnej seji je potem večina sprejela predlog, naj se prvi asesor g. A. Reina vpokoji s polno plačo, da se razpiše služba ravnatelja mestne plinske tovarne in podelilo se je še par drugih manjših mestnih služeb.

Tržaške novosti:

Polijsko preiskovanje se je vršilo te dni v stanovanju in pisarni nekega Alberta Levi, sotrudnika lista »Piccolo Corriere« (che si vende). Ne zna se ali so kaj našli.

Poskus samemora. Natokar Ant. K. si je vtorek zvečer pred stanovanjem svoje ljubice, neke kuharice v ulici »Piccola for-

nace« prerazal žilo na levi roki, in to zaradi nezvestobe omenjene ljubice. — Nek stražnik ga je našel pred omenjenim stanovanjem zgrudenega in krvavečega ter ga odpeljal v bolnico, kder kmalo ozdravil ran na roki, morda tudi srčne rane?

Požar. Včeraj zvečer se je unel ogenj v magazinu hiše št. 1 Androne S. Lorenzo. Zgorelo je več lesnega blaga tam spravljenege. — Ognjegasci pa so požar pogasili predno se je mogel razširiti.

Nesreča. 70 letno Polona Hribar je povozil na trgu Zonta nek izvošček. Močno ranjeno revo so precej prepeljali v bolnico.

Politič. norec. Žena nekega domačega gostilničarja v Via Molin grande se je spila z možem in ker se ni drugače mogla maščevati, šla je v bolnico in ravnatelju naznanila, da je nje mož zblaznel. — Ravnatelj pošlje zvečer štiri močne stražnike norcev se železno srajco po omenjenega gostilničarja; a ko stražniki z vozom dojdejo v gostilno, najdejo gostilničarja pri igri; hoteli so ga uže zgrabit, a on in njegovi tovariši so se ustavljali in pozneje stražnike prepričali, da gostilničar ni norec. — Ko so se stražniki prepričali, da nemajo opraviti z norcem, oddalili so se. Ni lepo to?

O tržaškem »Sokolu« piše »Slovenec«, ki je te dni znanee bahaške »Senec« pravi dobro zapri sapo, v svojej 121. štef. od vtorka dne 27. t. m. te le jako lepe besede, katere tu z veseljem ponavljamo: »Buditi je treba, buditi; kder smo pa vže na vzbujene zadeli, tiste je pa treba v domoljubnej zavesti okrepčevati in vtrdovati. Te naloge se je poprijel Tržaški »Sokol« s pravo nautušenostjo krepko letajoč po Primorji sedaj semkaj, sedaj tje kaj in preganjajoč požrešne laške kragulje. Včeraj teden je bilo, ko je izletel v Boljunec, kder ga je sprejelo mnogo-brojno prebivalstvo z neizrečeno nautušenostjo. Pozdravil ga je okrajni zastop z velikim županom na čelu. Da so posebno po Primorji »Sokolovi« izleti v spodbujajo za narodno sveto reč in za ojačanje neprecenljive vrednosti, ne moremo zadosti poudarjati. Tržaški »Sokol« je postal nehoté pravi podpiratelj in pospešitelj društva »Edinosti«, ki si je postavilo krasno in veličastno nalogo slovansko zastavo obhrumečih obalnih razburjene Adrije nevstrašno kvišku držati, dokler se ne zberó okrog nje vsi primorski Slovani (Slovenci, Hrvatje in Srbi), krepko mož ob možu stoječ, ki bodo brez premislila zvesto in hrabro branili očetovo zemljo domačo, ki je uže več nego tisoč let v našem posestvu, po kateri se je pa v najnovejšem času obrnilo oko našega soseda preko velike adrijske vode, ne zmeneč se za deseto božjo zapoved: »Ne želi svojega bližnjega blaga!« Nič bi ne rekli, ako bi sosed le količkaj pravice, bodi si zgodovinske ali pa narodne, imel do omenjenih pokrajin. Toda kar je nema, pa ne moremo drugače nego čilemu Tržaškemu »Sokolu« reči: oj »Sokole«, malo ti je mesa, ali jaka so ti krila! Letaj, čuvaj in brani! Kder boš videl bračo našo v nevarnosti, ne odjenjaj! Slabotnim in omahlivim prigovarjaj, mladim podkuri, nautušene pridobi za lastne ti člane! Čem več vas bo, tem večji bo vspeh, tem večja zasluga ob svojem času! Na noge, na duševno delo, o bratje Primorci! naši nasprotniki kar nič ne počivajo, ampak vedno delajo na to, da bi Vas potujčili, da bi nam odtrgali, kar je naša in našega cesarja lasti! Ne udajmo se!

Južna železnica. Kakor smo zvedeli iz gotovega vira, ne vresniči se ono po južnej železnici namerjavano znižanje voznine na nekaterih črtah društva južne železnice, ker se temu ustavlja neki ogerska vlada iz bojazni, da ne bi se Reki delala posebna konkurencija. — Srečen Trst!

Tržaška obrtnija. Gosp. F. Schiff namerava sezidati v Barkovljah na zemljišč t. št. 601 livarno za železo z mehnično delalnico.

Omnibus iz Trsta v Sežano vozi zdaj le do Občine, ker se mu nadaljevanje poti do Sežane ni izplačalo; a na Opčine odideta vsak dan 2 omnibusa, eden ob 5^h, uri pop., eden pa ob 11. uri predpoluine.

V Postojno se pripravlja za drugi binkostni praznik mnogo Tržčanov vse je rado vedno na električno razsvitlavo jame. V četrtek je bila v Postojni imenitna tukajšna gospoda namreč namestnik, baron Pretis se sinovi, oba generala in več prvih trgovcev aristokratov Tržaških; ogledali so si jama pri električni luči in se izrazili jako pohvalno o jami in napredku v njej.

Polijsko. Vtorek zjutraj so neznan tatovi vdrl v prodajalnico duhana Andreja Zege v novi Reni in pokradli duhana in smotek za 50 gl. Kmetu Ivanu Vecchiet-u so na takozvani konjederski senožeti blizu Trsta ukradli kravo, ki se je tam pasla. 72. letni tat Anton T. je v sredo v Via Nuova ukradl v neke prodajalnici 2 ruti, policija ga je videla in precej zaprla. Ker se je ustavljala rubežu gospa Klelija L. ki je pomagala pri rubežu, peljali so jo se silo v zapor.

Goriške novosti. Pišejo nam iz Gorice, da so tam v merodajnih učiteljskih krogih nezadovoljni z načinom razpisa službe za vodjo ondotne učiteljske pripravnice na mesto vpokojenega g. Rajakoviča. — Razpis je tak, da more za to službo, ki je vendar enaka službi ravnatelja na vsakej srednji šoli, prositi tudi človek, ki nema povsem za ravnatelja srednjih šol potrebne kvalifikacije. Prosili so nekda za to službo tudi nekateri odlični slovenski profesorji srednjih šol, in baš pri imenovanju se boče videlo, ako je res opravičena bojazen, da omenjeno službo dobi morda najmanj sposoben od vseh prosilcev. Mi se o sodbi nečemo prenapiliti, temveč se nadejamo, da se naš goriški prijatelj moti.

Dva nadopolna goriška Slovenci. Gosp. Karl Štrekelj, dobro znani pisatelj slovenski, prebil je 26. t. m. na dunajski univerzi glavni rigorozum iz slovanskega in primerjajočega jezikoznanstva z izvrstnim vspehom. Izpraševalci so bili profesorji Miklošič, Frid. Müller in Hoffmann. — Prav isti dan je g. Jos. Pagliaruzzi («Krilan») z izvrstnim vspehom naredil rigorozum iz pravoslovja. Z veseljem čestitamo!

Iz Iderskega pri Kobaridu se nam poroča, da je 23. t. m. umrl 24. letni mladenič Ivan Bergina, izredno unet i nadarjen rodoljub.

Ljubljanske novosti. Zadržne dni smo v Ljubljanskih listih dosti čitali, da namerava odbor kranjske hranilnice zidati hiše za delalce in osnovati v Ljubljani čisto nemško ljudsko šolo in tako po nekakem vzeti pod svoje mogočne peruti nemški »Schulverein«, ki ni namenjen Nemcem, kakor bi bilo soditi po imenu, ampak ima nalogo Slovence ponemčevati. Nekateri listi so celo izrekli, da to započetje manj ali več podpira tudi deželna vlada kranjska. — Res je žalostno slišati, da se oni zavod, katerega je le naše slovensko ljudstvo ustvarilo se svojimi žulji, da tako zlorabiti za namene nepoštenne politike zagrizlih nemškutarjev. Prav zato pa nas veseli vest, da je zastopnik kranjske dež. vlade ovrgel imenovana sklepa odbora kranjske hranilnice ter izjavil odboru, da se morata oba ta predloga poprej ministerstvu predložiti, predno se more o njih sklepati. Nadejamo pa se trdno, da tudi ministerstvo ne dopusti, da se kranj-ka čestitljiva hranilnica prelevi v filialo nemškega Schulvereina.

Blagoslovenje zastave sa-vinjskega Sokola v Mozirju oba binkostna praznika bode po pripravah soditi res velikanska narodna slavnost. Deputacija našega vrlega Tržaškega Sokola se odpelje danes zvečer s poštanim vlakom, se snide v Ljubljani o polnoci z ljubljanskim Sokolom in na Zidanem mostu se zagrebškim Sokolom; ob 5 uri zjutraj bodo vsi ti gostje slovesno sprejeti v Celju, od kder odpotujejo precej naprej na vohov v Mozirje, kder bodo uže okolo 9 ure zjutraj. Želimo iz srca, da bi ta slavnost prekosila vse nade! Živeli naši štajerski bratje!

Za mlinarje. C. k. intendanca III. armadnega oddelka v Gradcu kupi 350 metr. stotov moke št. 5 po uzoru parnega mline v Rudapeštu. Oddati se more ta moka v Trstu, v Ljubljani ali Gradcu najdalje do 25. junija t. l. — Uzor moke, ki je namenjena za Hercegovino, je izpostavljen pri intendancah v Trstu, v Ljubljani in Gradcu, kder si jo more ogledati, kedor misli ponujati.

Vremensko prerokovanje. Mathieu de la Drôme prorokuje za mesec junij takole vreme: Veliki viharji po severnej Evropi, dežavno vreme na Francoskem, Španskem, v Italiji in v Avstriji in najbrže toča po Švicarskem in Italiji do 8. junija. Od 8. do 16. junija velika vročina po vsej južnej in srednej Evropi, toča bote bila po Badenskem, Wirtemberskem, Bavarskem, v Tiroli in v severnej Italiji. Od 16. do 23. močno deževje po severnej Evropi in nevihte v goratih krajih srednje Evrope, povodnji posebno ob Reni, Donavi, ob Padu, Ečavi, Roni in Loari. — Krasno vreme od 23. do 30. junija, velika vročina po vsej srednej Evropi, nevihte na morju. — Mesec v ohče lep od 1. do 8., spremenljiv od 8. do 16., slab od 16. do 23. in zopet lep od 23. do 30. Brza sprememba temperature.

Listnica uredništva. Onim ki se hočejo zavarovati proti toči. Na uže 3. prasanja, došla nam od raznih pokrajin o zavarovanju na škodo po toči odgovarjamo vsem prijateljem, da sprejema taka zavarovanja društvo »Assicurazioni Generali« v Trstu, kar smo poudarjali uže v predzadnjem našem listu, objavljuje letni račun in stanje imenovanega društva.

O pogojih in cenah zavarovanja na škodi po toči poizve se pismeno neposredno od društvenega ravnateljstva v Trstu, ali pa od njega poverjenikov in sicer: V Gorici pri g. Francu Sezer; v Kanalu pri Jarneju Passagnoli; v Ajdovščini pri Viljemu Michele, v Podgradu pri Alojziju Barič in v Buzetu pri Antonu Bigatto. — To javljamo, v imenu rečenega društva, ki je nas v to pooblastilo na naše poizvedovanje.

Tržno poročilo.

Kava — po nespremenjenih trdnih cenah. Prodalo se je 1500 vreč Rio po gl. 54 do gl. 67. — Santos velja gl. 56 do gl. 66. — Ceylon plant. gl. 89. do gl. 128. — *Sladkor* — prodalo se je 6000 vreč sladkorja po gl. 24¹/₂ do gl. 28¹/₂. — *Sadje*. — Pomeranče, limoni gl. 4¹/₂ do gl. 7. — mandlji gl. 85 do gl. 90. — fige v venci gl. 11 do gl. 13. — opasa gl. 12 do gl. 15. — cvebe Elemé gl. 12 do gl. 24. Sultanina gl. 15 do gl. 38. — *Olje* — namizno gl. 73 do gl. 88, jedilno gl. 43 do gl. 47. — *Petrolje* — stalna cena na gl. 9¹/₂. — *Domachi pridelki*. — Fižol gl. 7 do gl. 12¹/₂, po kakovosti. — Maslo gl. 86 do gl. 94. — *Žito* — mlahova kupčija, cene šibke. — *Les* — še precej obratjan, a cene nespremenjene. — *Seno* — dobro konjsko gl. 1 do gl. 1.30.

Borsno poročilo.

Borsa živahna, kurzi drž. papirjev trdni z najboljšo tendenco.

Dunajska Borsna

dne 30. maja.

Enotni drž. d. d. v bankovcih 80 gl. 50 kr.	
Enotni drž. d. d. v srebru 81 » 35 »	
Zlata renta 102 » 05 »	
5% avst. renta 95 » 90 »	
Delnice narodne banke 862 » — »	
Kreditne delnice 309 » 30 »	
London 10 lir sterlin 122 » 30 »	
Napoleon 9 » 70 ¹ / ₂ »	
C. kr. cekini 5 » 75 »	
100 državnih mark 59 » 75 »	

Poslana.)

V cenjenem listu »Edinosti« št. 39 t. 1. je dopis iz Tomaja, kateri napada mojo osebo: »Zdaj se tu pri nas govori o tem, da bi se vozil Tramvaj iz Sezane skoz Tomaj, Dutovlje, Skopo, Kopriva in Stanjel, in se je razposiljala okrožnica, naj se podpisajo županije, ako so zadovoljne; tomajška pa se ni podpisala; čudno, res čudno, česa se boji oče župan? Saj ko bi bilo kaj iz tega, veliko več bi koristilo, nego škodovalo našim ljudem. Ako tedaj župan ne umeje, kaj bi bilo dobro, naj bi koga poprašal, saj mu bodo radi svetovali modri možje, na primer: čestita duhovščina in drugi.« Ko sem ta dopis prečital, začudil sem se, kako se more lotiti dopisnik poročati o stvarih, o katerih mu ni prav nič znano. Okrožnico sem imel res v rokah, ali ker je bila nemška, nisem umel in tudi nisem hotel razumeti, česa žele, ker se deržim tega načela, da župan čisto slovenske občine ni dolžan prejemati nemških ali laških dopisov, ne od sl. c. kr. uradov, še manj pa od privatnih društev, ki niso s županstvom v nobeni zvezi, za prihodnje naj mi pošljejo okrožnico v mojem materinem slovenskem jeziku, takrat jo bode natanko prečital in če se mi bode zdela stvar koristna za občino, podpisem jo z veseljem. Ali enkrat za vselej bodi povedano onemu g. dopisniku, da ne sprejemam in ne podpisujem okrožnic, pisanih v tujem jeziku, ker za gotovo bi tudi gospod dopisnik kaj takega ne podpisal, ako bi ljubil svoj materin jezik in svojo domovino.

Tomaj 21. maja 1884.

Peter Puppis.

Prosim slavno uredništvo »Edinosti« da v svojem cenjenem listu natisne sledečo izjavo.

V 41. listu »Edinosti« 21. maja t. l. se meni očita, kakor, da bi bil jaz napravil listke volilnih mož italijanske stranke v občinskem uradu.

Ker je to sumnjičenje popolnem neresnično, javljam, da omenjeni listki niso bili narejeni v občinskem uradu Pomjanskem, niti z mojo roko ali mojim orodjem, nego napravljeni so bili v municipalnem uradu koperskem. Toliko resnici na čast.

Pomjan, 25. maja 1884.

Peter Skerjanc, obč. tajnik.

*) Za takove članke je uredništvo toliko odgovorno kolikor mu dotični zakon veleva Uredn.

Vozni red železnice za Trst.

Od 1. junija 1884 naprej.

Odvoz iz Trsta.

- 7- zjutraj (brzovlak) (I., II., III.) do Ljubljane od tam naprej I., II. razred na Dunaj, zveza z Reko, Puljem, Bruckom, Zagrebom, Beljakom, Celovcem, Bolzanom.
- 7-20 zjutraj (brzovlak) (I., II., III.) v Nabrežino, Videm, Benetke, Milan, Rim.
- 9-10 zjutraj (omnibus-vlak) v Nabrežino, Videm, Benetke.
- 10- zjutraj (poštni vlak) (I., II., III.) na Dunaj, zveza z Pešto, Bruckom, Zagrebom, Karlovcem, Siskom.
- 4-50 popoldne (omnibus vlak) (of., II., III.) v Nabrežino, Videm, Benetke, Milan, Rim.
- 6-30 popoldne (poštni vlak) na Dunaj, zveza z Reko, Pešto, Bruckom, Beljakom, Zagrebom, Karlovcem, Siskom, Celovcem, Bolzanom.
- 8-30 zvečer (kurirski vlak) (I., II., III.) na Dunaj, zveza z Pešto, Kanizo, Bruckom.
- 6-45 zvečer (mešan vlak) (I., II., III.) v Ljubljano, Polo, Bruck, Beljak, Alo.
- 9- zvečer (mešan vlak) v Nabrežino, Videm, Benetke, Milan.

Dolaz v Trst.

- 6-30 zjutraj (mešan vlak) (II., III.) iz Ljubljane, Beljaka, Celovca, Polo.
- 7-37 zjutraj (omnibus vlak) iz Milana, Benetk.
- 8-42 (kurirski vlak) (I., II., III.) iz Pešte, Dunaja.
- 10-50 (poštni vlak) (I., II., III.) iz Dunaja, Reke, Siska, Zagreba, Pešte.
- 7-37 (omnibus-vlak) iz Rima, Milana čez Nabrežino.
- 6-30 zvečer (poštni vlak) (I., II., III.) iz Dunaja, Hrvatskega, Ogrskega.
- 8-10 zvečer (omnibus vlak) iz Kormina čez Nabrežino.
- 9-52 zvečer (brzovlak) iz Italije čez Nabrežino.
- 10-05 zvečer (brzovlak) (I., II., III.) iz Dunaja, Ljubljane, zveza z Reko.
- 12-30 v noči (omnibus-vlak) iz Italije čez Nabrežino.

Priporočamo tudi Slovencem, naj si ogledajo bodoče dni prezanjivo

razstavo tujih živalij

G. SINGER.

Odprija je od 10. ure dopoldne do 9. zvečer na velikem dvorišču nasproti Giardino pubblico.

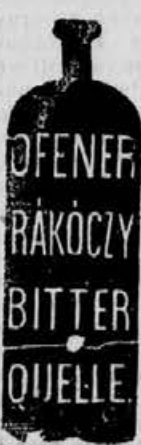
Posestvo v vasi Log-Ricmanje

se prodaja ali pa v najem dá. Obstoja iz hiše v najboljšem stanu s petimi sobami, dvorano, kuhinjo, kletjo, hlevom; poleg hiše velik vrt z vodnjakom, katerega voda nikdar ne vsahne. Nad to hišo blizu bo šla nova železnica Herpelje-Trst. — Natančneje se poizve v mirodilnici (drogeriji) **G. B. ANGELI-JA**, na lesnem trgu v Trstu.

Ročne mlatilnice

prve vrste se dobivajo po nizkeji ceni, kakor tudi stroji za sejatev in čiščenje žita pri

SCHWITZ & COMP.
(Živio i drug)
v TRSTU. Via Zonta 5.

Budimska grenčica.

Priporočajo se od najprvih zdravnikov strokovnjakov tujih in domačih, kot najuspešnejšo vodo grenčico vplivajočo na čiščenje krvi in na ono želodca. — Zamore se je vsak čas dobiti svežo po vseh trgovinah z mineralnimi vodami. 3-10

Lastniki
Bratje Loser
v Trstu.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot *ponarejeno*.

Cvet Zoper trganje

po dr. Maliču, je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udar, bolečine v križi ter žitih, otekline, otrpnele udje in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine povsem trganje, kar dokazuje obilno zahvala Zalteva naj se samo *svetlo zoper* Varst. znamka. *trganje po dr. Maliču s svaten stoječim znamenjem*; 1 steklenica 50 kr.

Planinski želišni sirup kranjski, izboren zoper kašelj, hripavost vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoši soki in sirupi. 20-18

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljšo vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda, najboljša za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smrhljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kričistične Kroglice, c. kr. priv., ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijano osvedočile pri zabasani človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaznemu želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr; jedan zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj v lekarni pri „samorogu“
Jul. pl. Trnkóczy-ja
na mestnem trgu v Ljubljani.

Lekarnica Serravallo v Trstu.

Pirule Brerine oslobodujejo po malem emoroidnih zaprek, zapora, trdnih netočnosti, trebušnih boleznih, hudega riganja, histeričnega in hipohondričnega tolčenja srca, katero pride od lenosti sokov, glavnih boleznih in olajšavajo ženskam krvno čiščenje, dajajo trebuhu več snage ter poboljšavajo soke, zaradi česar so one koristne vsakemu brez izjemka. Siguren je pak lek proti hemoroidam. **Opomba.** Da bode lažje gospodi lekarničarjem in mirodilničarjem avstro-ogerskega cesarstva dobivati prave *pirule Brerine* in vse leke, kateri se delajo v mojem laboratoriju, utemeljil sem v Trstu pri svojem pooblaščenju gospodu J. Serravallo občno skladišče za svoje izdelke: zato naj se odslej vsi obračajo za naročbe in cene na omenjenega gosp. Serravallo, kateri je pooblaščen utemeljiti tudi druge pomočne zaloge za to trgovino.

Carlo Castoldi, lastnik Brerine lekarnje v Milanu.

Ceroti iz Brešije staro in skušano sredstvo proti vsakovrstnim reumatičnim boleznim itd.

Anaterinska voda od F. Cortissia osobitost jako iskana, koja uzdržava usta zdrava in zobe bele. Ne da, da se napravi sreč, odjemlje slab duh, daja ustam svežost in osnažuje zobno meso. (8-6)

Drogerija Girolama Hirsch-a

Via Ghenga nasproti Lune. Zaloga romanskega žveplja I. vrste.

Lug »Fenice« za perice po 20 kr. kilo. Barve. mlete z oljem in vodo, kakor tudi, barve suho-fino mlete I. vrste. Zidarski čopiči št. 8 po fr 2 — jeden: firnež za kožije angleške fabrike Harland & sin v Londonu, konjski fluid od dr. Kwizda itd. 4-10

Alojzija Mayer-jeva

trgovina piva v STEKLENICAH v Ljubljani priporočajo izvrstno exportno mareno pivo iz pivovarne bratov Kozler-jev v zabojih po 25 in 50 steklenic.

Garantira se šest mesečna obstojnost tega piva. 6-24
C. k. privilegirano društvo

Čudovite kapljice Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnejše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrežajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. (14)

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljavo pa edino v lekarnici *Cristofolletti e Gorici, v Trstu* v lekarni E. Zanetti i G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 30 novcev.

Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Velika zaloga MINERALNIH VOD

najveljavnejih vrelocev
v
novi lekarni
MARKA RAVASINI
na trgu pred postajo.

Najnovejši lekovi odličnih laboratorijev, narodne in zunanje specialitete, kemični izdelki in dišavine itd. itd. 4-6

Govori se talijansko, nemško, slovensko in francosko.

KARLA GUARRINI-JA

Via S. Sebastiano, 514
in na »trgu pred kasarno« 4.
Velika zaloga žveplja rimskega in slolijskega I. vrste. — Mirodije, vsakovrstne barve, posebne barve za tisk lastnega izdelovanja, petrolje, firnez, čopki, mineralne vode itd.

G. Piccoli.

homeopatičen in aleopatičen lekar
„Pri Angelu“
v Ljubljani,
Dunajski cesti,
priporočajo p. n. občinstvu po 10 letni skušni te le zborne zdravila.

Antirrhéumon, najboljšo zdravilo proti prehlajenju kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Dr. Mora-o sredstvo zoper mrzlico je najbolje med vsemi dozdaj znanimi zdravili proti spridenju prehlajalne mrzlice. Steklenica 80 kr.

Marija pomagaj želodčne kapljice. Omenjeno zdravilo služi v pomoč, ako kdo nima dobrega želodca, ako ima slabo sapo, ako ga napenja, ako se mu peha in ga vije, proti želodčnemu prehlajenju, zlatenici, ako se komu hoče vzdigati, ako boli koga glava (če to ne izvira iz želodca), proti zgagi, ako se dela komu kamen in nabira sluz, proti želodčnemu krču in zaprtju, ako je želodec pokvarjen z jedjo in pijačo, proti glistam, proti boleznim na vranici, jetrih in proti žlti žili, in v lazličnih mrzlicah. Steklenica 20 kr.

Najboljše in najvplivnejše pravo norveško pomuhljevo jetrno olje proti mramorici, rahitisi, pljučnici, kašlju itd. Steklenica 60 kr.

Pastile iz sladnega ekstrakta (Malz Bonboni) proti kašlju in prehlajenju, škatlja 10 kr.

Pastile santoninske; izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica po 10 kr., 100 koščkov 70 kr. 1000 koščkov 4 gl. 50 kr.

Saltolne pastile proti prehlajenju najbolj priporoček proti davici (difterit), plućnim, pranim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Naročila se izvršujejo točno po pošti na pošto povzetje. 16-16

MIRODILNICA (drogerija) G. B. ANGELI-JA

v Trstu na lesnem trgu, 1
Ocenjena izdelovalnica čopičev; zaloga oljnatih barv lastne priprave, firneža angleškega, francoskega, nemškega itd. itd., kakor tudi vrlo izbilo

mineralnih voda, naravnost od virov naročene, vedno sveže, in jedina zaloga

Iaka firneža za kožije iz ocenjene fabrike A. Lefranc-a v Parizu. Žvepla I. vrste. 10-4